

Troitiño espetxeratzeko ingeniari-tza juridikoa

Espainiak eskatutako Antton Troitiñoren estradizio eskaerari baiezkoa eman zion apirilaren 14an Londresko Westminster Auzitegi-ko Howar Riddle epaileak. Orain helegitea jarriko du defentsak eta ondoren ikusi behar. Troitiño baldintzapeko askatasunean da Londresen eta, beste euskal preso batzuekin bezala, Espainiako Gobernuak abian du berriz espetxeratzeko tresneria osoa. Ingeniaritza juridikoa deitzen diote Madrilen.

| XABIER LETONA |

ANTTON TROITIÑOK 24 urte pasatu zituen Espainiako espetxeetan eta 2011ko apirilaren 13an utzi zuen aske Auzitegi Nazional-eko Zigor Arloko Hirugarren Aretoak. Alfonso Guevara, Guillermo Ruiz Polanco eta María de los Ángeles Barreirok osatzen zuten epaimahaia.

Libre geratu diren etakide historiko askorekin bezala, Espainiako hainbat esparrutik oso kritika gogor-
rak egin zitzaizkion Auzitegi Nazionalaren erabakiari, batez ere biktimen elkartetatik eta PPtik. Bere kasuak berriz ere argi adierazten du Espainiako Gobernuak egin ahalak egiten dituela hainbat preso-
ren inguruan akusazioak sortu eta berriz espetxeratzeko.

2011ko apirilean Espainian sortu zen ekaitz mediatikoa erabakigarria izan zen bere askatasuna agindu zuten epaile berber-
ek astebete geroago berriz espetxeratzeko eskatzeko. Ordurako, aldiz, Troitiño alde egin-
da zegoen. 2012ko ekainean atxilotu zuten Londresen eta espetxeratu. 2013ko urrian, ordea, Parot Doktri-
nari buruzko epaia eman zuen Estrasburgoko Auzitegiak eta, horren ondorioz, Erresuma Batuko
justiziak baldintzapeko askatasu-
nean utzi zuen preso.

Espainiako agintariek, ordea, ez zuten amore eman eta atxiloteta-
ren unean iheslariari atzemandako dokumentazio faltsua dela eta,

berriz ETAn sartzea leporatu zio-
ten. Horregatik, eta Auzitegi Nazionalaren aginduz, 2014ko
otsailaren 13an ostera atxilotu
zuen polizia britainiarrak. Egun
bat geroago baldintzapeko askata-
sunean utzi zuten.

Hilaren 14koa izan da Espai-
niak bere aurka egiten den hiruga-
rraren estradizio eskaera. Baiezkoa-
ren ondoren, orain bere abokatuek
helegitea jarriko dute eta berau
zertan amaitzen den ikusi beharko
da.

Espainian libre utzi zutenekoa

2011ko apirilean Troitiño libre
geratu zenean Espainiako Brunete
mediatikoa martxan jarri zen, orain-
goan Auzitegi Nazional-eko Zigor
Arloko Hirugarren Aretoaren
aurka. Honakoa zioen Federiko Tril-
lo PPko Justizia eta Barne ardura-
dunak: “Lotsagarria da espainiarren
eskubideak bermatu behar dituen
Konstituzio Auzitegia etakideen
eskubideak bermatzen jardutea”.

**Antonio Basagoiti (PP),
Troitiño askatu
zutenean: “Gobernuak
dena delako bidea
topatu beharko luke
etakidea espetxera itzul
dadin”**

Antonio Basagoiti orduko
EAEko PPko lehendakaria zehatza-
goa izan zen: Troitiño libre uztea
“guztiz lotsagarria da” eta Gober-
nuak “dena delako bidea topatu
beharko luke” etakidea espetxera
itzul dadin.

Libre utzi zuteneko mamia
behin-behineko espetxe zigorra
betetzeari buruzko arauen inter-
pretazioan zegoen. 2008an Konsti-
tuzio Auzitegiak erabaki garrantzi-
tsua hartu zuen behin-behineko
espetxealdiaz, beti ere zigor bat
baino gehiago dagoen kasuei eragi-
ten diena. Auzitegiak ebatzi zuen
bigarren —edo hirugarren, lauga-
rraren...— zigorraren behin-behine-
ko espetxealdia, guztira bete beha-
rreko espetxe zigorretik kenduko
zela. Eta behin-behinean betetako
zigor egun bakoitzeko beste bat
emango zuen Zigor Kodeak, pre-
soak behin-behineko espetxe egoe-
ran jaso ez zituen onurak konpen-
tsatzeko.

Epaia horretan oinarritu zen
Auzitegi Nazional-eko Hirugarren
Zigor Aretoa 2011ko apirilean Troi-
tiño libre uzteko. Egiazki, euskal
presoak 32 urteko espetxealdi ofi-
ziala bete zuen, guztiz ezohikoa
bada ere bere behin-behineko espe-
txealdia 8 urtekoa izan zelako. Api-
rilaren 13 batean hartu zen erabaki
hori, baina aldi berean, Auzitegi
Gorena ari zen erabakitzen gai
berari buruz eta martxoaren 28ko

Troitiñoaren kasuan, 2012ko atxiloaldian Espainiako Gobernuak Parot doktrinan oinarritu zen bere estradizio eskaera egiteko. Urte berean erori zen doktrina eta berarekin estradizioa. Espainiako Gobernuak, hala ere, ez zuen amore eman eta orain berriz ETAn sartzea leporatzen dio, 2012ko atxiloketaren unean ihes egiteko agiri faltuak atzeman zizkiotela. Noiz eta presoak 24 urte espetxean eman dituen eta ETak bere jarduera armatua bertan behera utzi duenean. Ezkerreko argazkian, Troitiño Londresen, goikoan 2011n Huelvako espetxetik ateratzen.

data zuen epaian Gorenak guztiz kontrakoa esan zuen: behin-behineko espetxealdia zigor bakoitzetik kendu beharko zen hauek bete ahala.

PPren gobernuak ere buruan zuen 2008ko Konstituzio Auzitegiaren epaia eta 2010ean Zigor Kodearen 58.1 artikulua erreformatu zuen, argi adieraziz behin-behineko espetxealdia zigor bakoitzetik kenduko zela eta ez zigor osotik. Zein zen arazoa? Lege aldaketak ezin direla atzera begirakoak izan eta 2010etik aurrerako zigorrei bakarrik eragingo ziela. Konstituzio Auzitegiaren epaiak euskal preso ugariri eragingo zion eta aurkitu behar zen hori ez gertatzeko modua. Ingeniaritza juridikoa egin behar zela, alegia.

Zergatik egin zuten atzera epaileek?

Auzitegi Nazionaleko Hirugarren Aretoko epaileen esanetan euren lehen epaia akatsa izan zen, Auzitegi Goreneko epaiak martxoaren 28ko data bazuen ere, hau apirilaren 18an eman zelako ezagutzera eta beraien epaia apirilaren 13koa izan zen.

Jose Luis Rodríguez Zapateroren ministro Juan Fernando López Agillarrek ere argi esan zuen bere garaian: ez badago frogarik, sortuko ditugu. Egungo Barne ministro Jorge Fernandezek bestelako molde esan zuen antzerakoa Parot

Doktrina dela eta: behar izanez gero, ingeniaritza juridikoa egingo da.

Gerora, 2013ko irailean emandako epaian Konstituzio Auzitegiak dio bera ez dela sartzen auzitegi arruntek Zigor Kodea indarrean jartzeko hartzen dituzten erabakietan, bere lana askatasunen bermea delako. Eskuak garbitzen ditu eta listo.

De Juana, Troitiño, Arrozpide...

Ez da kasu bakarra Troitiñoarena, hainbat euskal presok egin dute topo ingeniaritza juridikoarekin. Agian ezagunena Iñaki de Juana Chaosena da. 2006ko Loiolako prozesuaren testuinguruan sortu zen bere askatasunaren auzia eta –hasitako gose grebaren ondorioz– De Juana hil zorira eramane zuen. Libre geratu ondoren, berriz eraiki ziren bere aurkako salaketak Gara-n idatzitako El Escudo eta Gallizo iritzi artikuluen bidez. Gaur egun ihesi da oraindik.

ETA su-etenean zen orduan, baina jardun armatuan. Troitiño libre utzi zutenean ETak oraindik iragarri gabe zuen jarduera armatuen etena. Espainiako agintarien ikusmoldeak, aldiz, berdin-berdin jarraitzen du ETak armak utzi eta gero.

Santiago Arrozpide preso lasartearrenak ere merezi du aipamenik, berari ere botika berarekin erantzun baitio Espainiako justi-

ziak. 2014ko abenduaren 4an libre utzi zuten espetxean 27 urte egin ondoren eta 2015eko urtarrilaren 20an atxilotu zuten berriz, oraindik epaitu gabeko bi auzi leporatuz. Alberto Plazaola ere Arrozpideren egun berean askatu zuten, baina atxiloketa agindua eman zenean ez zuten aurkitu.

Arrozpiderenak ez du zentzu juridikorik, Espainiako justizian zigorren batzea kontuan hartzen delako eta horren arabera, garai bertsuan eta delitu mota berarengatik emandako zigorrak zigor bakaurrean biltzen direlako. Orain leporatzen dizkieten atentatuak 80ko hamarkadakoak dira eta Arrozpide, hain zuzen ere garai horretan gertatutako atentatuengatik zigortu zuten.

Salaketa berriek ez dute ibilbide juridikorik, berandu baino lehen libre utzi beharko lukete, baina balio dezake orain denbora batez Arrozpide berriz espetxean mantentzeko. Mendekuaz gain, Espainiako Gobernuak hainbat biktimen elkartetik jasotzen dituen kritiketatik babesteko balio dio.

Arrozpideren giza eskubideen erabilera politikoa erabat gardena da Mariano Rajoyren gobernu eta Espainiako Justiziaren aldetik, ezin esan ezkutuan ari direnik. Ezkutua dago euskal gizartea eta instituzioen aldetik halakoen aurrean egin beharko litzatekeen salaketa. hori egiten ari dira. ■